

of the Dragonflies of North America (Anisoptera) Including the Greater Antilles and the Provinces of the Mexican Border. University of California Press, Berkeley and Los Angeles.

PEDERSEN H. 1992. *Somatochlora sahlbergi* Trybom 1889 (Odonata: Corduliidae) – a new species to Norway. Fauna Norvegica, Ser. B, 39 (1): 22.

SAHLÉN G. 1994. The dragonfly *Somatochlora*

sahlbergi Trybom 1889, found in northern Sweden (Odonata: Corduliidae). Entomologisk tidskrift, 115 (4): 137-142.

WALKER E.M., CORBET P.S. 1975. The Odonata of Canada and Alaska, Vol. 3. The University of Toronto Press, Toronto.

VALLE K.J. 1931. Materialen zur Odonatenfauna Finnlands. II. *Somatochlora sahlbergi* Trybom. Notulae Entomologiae, 11: 41-57.

Ważki (Odonata) Łodzi – dane z kolekcji Ernsta Koeppena

Grzegorz TOŃCZYK

Dragonflies (Odonata) of the City of Łódź – data from Ernst Koeppen's collection. – Data from a small collection of dragonflies caught in Łódź by Ernst Koeppen in 1941 and 1942. Four dragonfly species were found – the species which are also present in administrative borders of Łódź nowadays.

Przyrodnik interesuje się światem organizmów żywych niezależnie od czasów, w których przyszło mu żyć. Przykładem takiego podejścia jest opracowanie Ernsta Koeppena omawiającego faunę kręgowców Łodzi (KOEPPEN 1943), z czasów gdy miasto to było znane pod nazwą Litzmannstadt – na cześć generała wojsk niemieckich, Litzmanna, wsławionego dokonaniem militarnym w walkach o Łódź podczas I Wojny Światowej. Łódź była wtedy, podobnie jak duża część Polski, pod okupacją hitlerowskich Niemiec. Koeppen, znawca fauny, był w czasie wojny kierownikiem Miejskiego Muzeum Przyrodniczego w Łodzi (powstało w 1930 roku – obecnie Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego). Jego praca (oryginał maszynopisu przekazany Profesorowi Leszkowi Kazimierzowi Pawłowskiemu pozostaje w zbiorach bibliograficznych Katedry Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii UŁ), to wnikliwe studium fauny Łodzi i okolic, które do tej pory nie straciło swej aktualności (MARKOWSKI i in. 1998). W opracowaniu KOEPPENA (1943) nie ma wzmianki o bezkręgowcach, ale zachowały się materiały entomologiczne zbierane przez niego na terenie Łodzi. Nie jest to zbiór duży, zaledwie kilka fiolek, które zachowały się w Muzeum Przyrodniczym UŁ. Nie jest też jasne czy to cały zbiór, czy też tylko drobna część większej całości. Na etykietach przepisywanych w drugiej połowie lat 40-tych XX wieku przez Pana Zygmunta Śliwińskiego nie ma też dokładnej lokalizacji stanowisk, materiały nie były również oznaczone.

W zbiorach Ernsta Koeppena stwierdzono:

- ♀ *Lestes sponsa* (HANSEM.), Łódź, 31 VIII 1941, leg. E. Koeppen;
- ♀ *Sympetrum danae* (SULZ.), Łódź, 26 VI 1942, leg. E. Koeppen;
- ♀ *Sympetrum vulgatum* (L.), Łódź, 28 VII 1941, leg. E. Koeppen;
- ♂ *Ophiogomphus cecilia* (FOURCR.), Łódź, 2 VII 1942, leg. E. Koeppen.

Wszystkie z wyżej wymienionych gatunków obecnie również występują w granicach administracyjnych Łodzi (TOŃCZYK, PAKULNICKA 2004). *Lestes sponsa* i *Sympetrum vulgatum* są formami pospolitymi, które spotkać można zarówno w strefie śródmiejskiej jak i podmiejskiej. Związane są z licznymi na terenie miasta stawami parkowymi lub innymi zbiornikami wód stojących. *Sympetrum danae* i *Ophiogomphus cecilia* są ważkami rzadkimi, spotykanymi jedynie na obrzeżach miasta. Pierwszy z nich rozwija się w zatorfionych zbiornikach śródleśnych na terenie Lasu Łagiewnickiego oraz w kilku stawach na terenie Ogrodu Botanicznego. W trakcie prowadzonej ostatnio inwentaryzacji nie stwierdzono miejsc rozrodu *O. cecilia* – odnotowano jedynie nieliczne imagines tego gatunku.

Piśmiennictwo

- KOEPPEN E. 1943. Verzeichnis der im Naturkundemuseum Litzmanstddt gesammelten aufgestellten und beobachteten Wirbeltiere des Litzmanstädter Raumes. Litzmanstadt, Łódź.
- MARKOWSKI J., WOJCIECHOWSKI Z., KOWALCZYK J. K., TRANDA E., ŚLIWIŃSKI Z., SOSZYŃSKI B. 1998. Fauna Łodzi. Fundacja „Człowiek i Środowisko”, Łódź.
- TOŃCZYK G., PAKULNICKA J. 2004. Wstępna analiza wybranych grup owadów wodnych (Odonata, Heteroptera, Coleoptera) Łodzi. [w:] P. Indykiewicz, T. Barczak (red.), Fauna miast Europy Środkowej 21. wieku. Wyd. LOGO, Bydgoszcz: 95-101.

ISSN 1733-8239

Odonatrix

Biuletyn Sekcji Odonatologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego
Bulletin of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society

Rok 2, numer 2 (lipiec 2006)

Polskie Towarzystwo Entomologiczne – Sekcja Odonatologiczna
Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie